

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hé-
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható
Közlönyét ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

ADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest. VII., Károly-körút 7. sz.
hova az előzetesen öszszekel valamint a
kiszárolatok küldendők.
Közlönyét ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek visszaadva.

TARTALOM. A tőzsdék apasztása. — Az általános elárúsításban levő szivarkákról. — Az osztályorszájak. — Vegyes. — Szerkesztői üzenetek.

A tőzsdék apasztása.

Még is valahára nagy küzdelem után, úgy látszik sikerült azon tényezőket, a kik a dohánygyedáruságot vezetik, meggyőznünk, hogy a tőzsdék apasztása nem csak a fővárosban, hanem a vidéken is égető szükség. Mi minden nap halljuk panaszkodni, hogy a fővárosban a tőzsdék folyton szaporodnak. Ezen panasz indokolatlan annál is inkább, mivel 1893. évben a fővárosi tőzsdék száma 1100 számra rugott, jelenleg pedig csak 780 tőzsde létezik, tehát 5 év leforgása alatt 320 tőzsde beszünttetett. Bár a tőzsdék átírata, illetve új engedélyek kiadása most is történik, de ez csak a legszükségesebb esetekre szorítkozik. A főváros 10 kerületében új utcák nyitattak, régi házak lebontása által új terek keletkeznek, tehát ily helyeken egy új tőzsdének nyitása indokolt. Ami az engedélyek átírását illeti, erről a szó szoros értelmében szó sem lehet, amennyiben az engedélynek másra való átruházása ki van zárva. Mindamellett jelenleg is előfordulnak esetek, amidőn szegény emberek, kik az ügynökök rosszhiszeműsége vagy hírlapi hirdetések által félrevezetve hálóba kerülnek, amelyből őket csak a hivatalnok emberséges gondolkodás módja képes megszabadítani. Daczára annak, hogy mi hosszú éveken át az illetőket a tőzsde vételeitől óvjuk és mindenkit, a ki szóval vagy írásban hozzánk fordul a tőzsdék vételeitől távol tartani iparkodunk, mégis majdnem nap-nap után fordulnak elő tőzsde vételek, minek következménye az, hogy nem egy szegény családapa vagy özvegy nehezen összekuporgott pár forintját ott hagyja. Mi magunk, bár határozottan kívánjuk, hogy ezen galád üzelmeknek vége vetessék, mi magunk csak azon méltánylást érdemlő esetben ajánlhatjuk a tőzsde átírását, a hol a vevő bebizonyíthatólag bona fide járt el, ellenkezőleg nagyon ajánlanak, hogy a tőzsdeengedélyek eladót ne részesítsék oly bánásmódban, mint ez eddig történt. Talán lehetséges volna a szerződés kötésekor a szerződésbe oly megjegyzést beiktatni, hogy az engedély eladása és az üzlethelyiség tőzsdei célra való átadása bűnvádi eljárásnak következményeit vonja maga után. Bármikent ravaszul is járjanak el a tőzsdeengedélyek eladói, mégis valaminek kellene történnie, hogy ravaszáguk kudarcot valljon s lehetetlenné tétessék. Ez többet használna, mint a mennyit az eddigi intelmek használni képesek voltak. A tőzsdék apasztása, a mely a fővárosban 600 számra leolvadt, még más módon is volna

sürgősen keresztül viendő. A nap-nap után emelkedő lelekszám, a fővárosnak az épületek szedületes emelésevel és kiterjesztésével számot kell vetni. Ennek szükségbeli következménye az, hogy a tőzsdék apasztása nagyon nehéz, sőt lehetetlenné válik. Tekintettel arra, hogy a szóban levő 600 tőzsde jövőben is elegendő legyen, ideje volna a szó szoros értelmében azon újításokat keresztül vinni, a melyeket az 1896. évi erre vonatkozó kormányrendelet tartalmaz. Tudni illik ezen rendelet folytán nem volna szabad a IV., V., VI., VII. és VIII. kerület főutcáiban más üzlettel kapcsolatban tőzsdét engedélyezni. És mégis mit látunk? Épen a főváros legnagyobb forgalmu utcái és utái tele vannak tőzsdékkel oly üzletekben, melyekben fűszerárak, kalap és piperezikkek, papír stb. árak elárúsítatnak. Az üzlettulajdonosok, a kik a tőzsdéből csak az üzletbérenek kifizetését várják, következményterhes concurrentiát csinálnak annak a dohánytőzsdésnek, a ki kizárólag csak a dohánygyedáruság czikkeinek elárúsításával foglalkozik. Természetesen az ilyen tőzsdék egy belülről mint kívülről úgy néznek ki, mintha valóságos dohánytőzsdék volnának. A fogyasztás ezen tőzsdékben viszonyítva a szomszédos dohánytőzsdékhez lehetőleg a legkisebb, úgy, hogy ez önkénytelenül feltűnik. Például az Andrassy-, Kerepesi-uton és Váci-köruton látunk tőzsdéket, melyek fűszer-, vagy papírüzlettel vannak összekötöttesben és melyek a fogyasztásnak alig $\frac{1}{4}$ részét érik el, melyet más dohánytőzsdék elérnek. Miből egészen világos, hogy az ily tőzsdék másoknak nagy kárt okoznak. És a mi a dohánygyártmány kezelőség érdekét illeti, ez is érintetik az által, hogy ezen tőzsdékben oly anyag kerül elárúsításra, a mely rendes dohánytőzsdékben, a hol a jobb közönség megfordul, el nem árúsítható, mert egyszerűen nincs elegendő készlet, másrészt a szagos fűszeranyagok nem alkalmasak a dohány- és szivar gyártmányokat megjavítani. A mi nézetünk szerint a dohány-igazgatóságnak nincs semmi kötelezettsége egy fűszer- vagy papírkereskedőnek az üzletbérenek lefizetésére segédkezet nyújtani azért, mert üzlete rosszul megy. Mi nem látunk semmi nehézséget abban, ha azoknak, a kiknek sem a főváros, sem az egyedáruság tekintélyével össze nem egyeztethető tőzsdéjük van, az tőlük elvonassék, illetve ily tőzsdék apasztása czelba vétessék. Sőt ellenkezőleg! Ugy a mint a rozoga régi épületek a fővárosban eltűnnek, úgy azon tőzsdék is eltűnjenek, amelyek arra az időre emlé-

kettenek, a midőn a dohánygyedáruság még csak árnyéka sem volt annak a mi mai napság. De a vidéki tőzsdék megtizedelése sem ártana. Nem ritka például, hogy egy 6—8000 lakost számláló városban 30—40 tőzsde van, a hol 4—5 tőzsde elegendő volna. Sőt a vidéken ritkán található egy fűszer, vagy vaskereskedés, amelyben egytuttal tőzsde nem lenne.

A káros következmények, melyek ebből a dohánygyedáruságra hárulnak, kiszámíthatatlanok. Miután ott a napi bevétel alig 1—2 forint, elképzelhető, hogy annak készlete a bevétel 5-szörösének alig felel meg. Szivarok, szivarkák és dohányok csak akkor vásároltatnak, ha kaphatók. Ennek következtében egy cikk nem számíthat nagy kelendőségre akkor, midőn terjesztését megakadályozzák. Nem a tőzsdék száma előmozdítja a fogyasztást, hanem az elárúsítók és pedig oly elárúsítók minősége, akik valamit kereshetnek s a kik a cikkek iránt különös érdeklődést tanúsítanak.

A mint a tőzsdék apasztása ránk nézve örvedetesnek mutatkozik, olyképen felünk, hogy ezen apasztás a közel jövőben nem fog oly gyorsan véghez-menni, amint ez kívánatos volna. És azért alkalomadtán ajánlhatnók, hogy ezen fontos ügy kellőleg méltányoltassék és főképp oly kérdéssé váljék, a mely sürgős és radikális megoldást követel.

Az általános elárúsításban levő szivarkákról.

A folyton emelkedő szivarkák fogyasztása megérdemli, hogy a kir. dohánygyári kezelőség ezen gyártmányra — mely az összes fogyasztásnak majdnem 80 százalékat feleleli — nagyobb figyelmet fordítson, a mennyiben a szivarkák ép hivatvák a szivarokat némileg kiszorítani.

Nem is könnyű felfogni, hogy a szivarkák közt például a „hölgy“ majdnem oly kelendőségnek örvend, mint valamennyi szivarka együtt véve, az alsóbb szegényebb embereknek szánt $\frac{1}{2}$ krajczáros szivarkák kivéve. És miért lett a „hölgy“ oly keresett szivarka? Talán az izléses külformája, tartalma, vagy a papír hüvely, vagy talán a neve miatt? Meg kell adni, hogy ezen körülmény valami megfejtethetlen. Mert ha a karcu külalakja volna az ok arra, hogy keresett legyen, akkor utalunk arra, hogy ily formában már existált akkor, a midőn a „hercegovinai“ becézett szivarka volt. És a mi a nevével illeti, már 25 év előtt volt egy „hölgy“ szivarka forgalomban, a melyből az egész évben alig kelt el annyi, mint a mennyi a „mai hölgy“ szivarkából most egy nap alatt elkelt.

Tehát miben rejlik az így elért nagy eredménynek a talánya? Csak abban rejthetik, hogy a „hölgy“ készítéséhez felhasznált dohány és a papírhüvelyben megtalálta a fogyasztó azt, a mit másnál hiába keresett. Ebből tehát látszik, hogy az egyszer megint sikerült munkát végeztek.

Ha a dohány, tartozott volna az bár akármilyen minőséghez, ilyik a dohányzónak és a papírhüvelynek a szaga talán kevésbé kellemetlen mint más fajta szivarkáé, ebben rejlik az eredmény s az ő közkedveltsége. Készakarva említjük ezt a legkedveltebb szivarkát s nem azt, a melyet a szakértők mint legjobbat elismernek, hogy megmutassuk, miként minden körülmények között célszerűnek mutatkozik a dohányzó izléséhez alkalmazkodni. Az általános elárúsításban előfordulnak ellenben oly szivarka nemek is, a melyeknek fogyasztása apadást mutat. Ennek szükségszerű következménye volna megállapítani, honnan származik az, hogy a dohányos az illető szivarkaneműt irtózik. — A szultán szivarka, a mely az általános fogyasztással állandóan kell, hogy lépést tartson, mert ő volt nem régen még az egyedüli 2 kros szivarka, — nem csak hogy nem megy, de fogyasztása feltűnően csökkent.

A hercegovina fogyasztása állandóan kisebb lesz. A stambul nem tud szintén közkedveltségre vergődni és azért stagnál. Az 1 krajczáros szivarkák fogyasztása ugyan növekvőben van, de nem jelentékenyen és ez mutatkozik a 1/2 kros szivarkáknál is.

Hogy a szivarkafogyasztás általánosságban folyton nőttön nő, ez mindenekelőtt az említett „hölgy“ szivarkának köszönhető, bár nem tagadható, hogy az utolsó években még más fajta, nevezetesen a nagyon erős keletnek örvendő egyiptomi szivarka is járult, a mely tetemesen fogyasztva lett. Nekünk azonban úgy tetszik, hogy a szivarka az általános elárúsításban elsőrendű fogyasztási cikkeknek kell magát kinőni, miért is nem eléggé ajánlhatjuk a hölgy szivarka minőségéhez hasonló, mindenféle erősségű szivarkák gyártását. Főképpen a gyakorlat arra tanít minket, hogy a fogyasztásra nincs veszélyesebb mint a conservatív ponton való maradás. Duplán, sőt tisztesen veszélyes ez pedig a gyártásra s a szivarkákkal való kereskedelemre.

Mert nem lehet sohasem tudni, vajjon egy a holnapi napon újonnan áruba bocsájtott, a fogyasztást teljesen kielégítő szivarka nem e csinál óriási forgalmat, ép úgy nem lehet tudni, vajjon ép ellenkezőleg ily fajta szivarka nem vall-e fiaskót. A magános emberre ily kísérletezés nagyon hátrányos befolyással van. a dohány jövedékre azonban nem. — A dohányjövődék megengedheti magának akárhány ily kísérletezést, miután a szivarkák előállítására nem jár oly nehézségekkel mint a szivarok előállítása, a mennyiben az előállított mennyiség minden körülmények között kell, hogy elfogyjon. A szivarkák előrehaladó fogyasztása mindenféle alakban mutatkozik, s magának utat tör, de egyidejűleg azt is mutatja, hogy a gyártás terén újat alkotni és a régi hasznavehetlent kiküszöbölni kell.

Az állandó elárúsításba nem 10, hanem 30 fajta, mindenféle árban, különféle erősségű s formájú szivarka lenne bevezetendő. Mi egyáltalában nem értjük, hogy a dohányjövődék a külföldi szivarkák elárúsítására oly nagy súlyt fektet és pedig oly formán, hogy alig mulik el egy év, a melyben egy néhány új gyártmány a forgalomnak át nem adatnék.

Miért nincs a főszűl saját gyártmányunkra fektetve, midőn úgy hisszük, nálunk is hasonló dohányokból oly szivarokat lehet előállítani, mint a minők azok, a melyek külföldi anya-

got tartalmaznak. Tekintve a kizárólag nemzetgazdasági szempontot, a mely abban nyilvánul, hogy Magyarországon a nép kenyeret, munkát kapjon, nagyon különösnek s nemzetgazdasági szempontból nagyon károsnak tartjuk, ha a fogyasztókat minduntalan idegen gyártmányra szoktatják. Hogy ha ez így tovább megy, akkor megérkezhetik azon időpont, a midőn minden paraszt egyiptomi szivarokat fog szivni. Hogy ezen is nyereség van, hogy a dohánygyártási igazgatás is megtalálja számláját, az nem változtat a dolgon semmit.

A mi nézetünk az, hogy először a szivarkakra különös figyelem fordítandó, hogy másodsorú a szivarkák az általános elárúsításra szárvan legyenek, végre, hogy az idegen gyártmányoknak beszerzése a legkisebb mérvre leszorítottassék, mert ez különösen sürgősnek jelentkezik.

Ha tekintetbe vesszük, hogy Magyarországon egy egész sereg ügynök és utazó létezik, a kik külföldi szivarkákat árulnak, ezt a divatot maga a dohánykezelőség a külföldi gyártmányott behozatalával tetőzte az által, hogy a külföldi gyártmányoknak mindenkor tárt kaput nyitot, miáltal ezek a gyártmányok dicsőséget szerezni s nem kevésbé rossz anyagért innét pénzt kihozni iparkodnak. A dohánykezelőségnek főfeladata volna, a lehetőséghez képest saját gyártmányának s nem idegen áruknak piacot teremteni, mert azokon csak a kereskedelmi uton lehet hasznót szerezni. A szivarkák gyártása s üzembe helyezésének tudománya nem olyan egyszerű és a siker nem az idegen készítmények beszerzése által, hanem az által érhető el, a melyet a szivarkák maguk mint ilyenek kivívni képesek.

Az osztályorsjáték.

Közudomású dolog, hogy a m. k. osztályorsjáték igazgatósága a m. k. pü. ministeriummal egyetértőleg annak idején azon elárúsítóknak, a kik egy huzásra magukat 200 drb sorsjegy átvételére kötelezték, ugynevezett főelárúsítói engedélyt adott. Ezen kedvezményben az illetők az osztályorsjáték egész fennállási idejére vagyis 20 évre részesítettek.

Nem régen az es eset adta elő magát, hogy egy ilyen főelárúsítótól a dohánytőzsdé elvonatott, oly körülmény tehát, melynek az osztályorsjátékhoz semmi köze. Ennek következtében az osztályorsjáték igazgatósága az illető maga elé idézve kijelentette neki, hogy ezzel kapcsolatosan az osztályorsjáték főelárúsítói üzenetét is elvesztette, mivel az ez időszertint dohánytőzsdével összekötve nincsen. Mi nem tudjuk, vajjon a dohánytőzdsér az osztályorsjáték igazgatóságának ezen tulkapását nyugodtan vette-e, vagy sem, s így nem vagyunk abban a helyzetben, erről tudósítást adni. De miután ezen kérdés a mi igen tisztelt olvasóinkra nagyon fontos, mert nem járja, hogy egy elárúsító, aki annyi pénz-, idő- s munkaáldozattal magának kereskedelmi piacot teremtett, egy ilyen önkénynek kiszolgáltatva legyen, vagy ötlet ilyennek kiszolgáltatnizsabad volna. Ennélfogva m. k. pü. ministeriumhoz azon tiszteletteljes kérdést intézzük, vajjon befoly-e ő az osztályorsjáték engedély kiadása és elvonásába s vajjon a dohánytőzsdének elvonása maga után vonja-e az osztályorsjáték főelárúsítói engedély elvonását is? Számítunk az ország összes osztályorsjáték elárúsítóit érdeklő eme kérdésre adandó válasza, annyival is inkább, amennyiben a kérdésben forgó eset alkalmas az elárúsítók között a legnagyobb aggodalmat s nyugtalanságot kelteni.

Vegyes.

A szivar-automata ugylátszik egész Európán át kívánja utját megtenni, és pontos és kifogástalan működésével az általános tetszést kiérdemelni. A legközelebbi napokban a román királyi kormány is elhatározta azt bevezetni, miről a Bécsben székelő automata részvénytársaság már megfelelően értesített is.

Személyi ügyek. Gasser Pál kir. tanácsos és pü. igazgató szabadságidejét f. é. augusztus hó végével kezdi meg s ezen idő alatt őt Hilberth kir. pü. tanácsos helyettesíti.

Szikszy kir. pü. titkár, a dohányügyosztály vezetője, szabadságáról visszaérkezett.

Magán levelező-lapok. A posta- és távirdeigazgatóság, a magán levelező-lapok gyártása körül felmerült visszaélések megszüntetése érdekében a következő figyelmeztetést küldi az érdekelt iparvállalatoknak: A magán-ipar által előállított levelezőlapoknak a magyar postai igazgatóság által kiadott levelező lapokkal egyezően ugyanolyan nagyságu, vagyis 9 cztm. széles és 14 cztm. hosszú és ugyanolyan vastagságu papírból készült gyártmánynak kell lenni. A papír színének a megválasztása a fődódo tetszésére van bízva. Az ily gyártmányokra a belföldön más fölírast, mint »Levelező-Lap«, illetve a nemzetközi forgalomban »Levelező-Lap« (Carte Postale) alkalmazni nem szabad. Az ilyen egyszerű levelező lap feladás előtt 2 kros levéljeggyel bérmentesítendő. A czimoldal a czimre, kezelésre és kézbesítésre vonatkozó adatokon kívül más megjegyzést nem tartalmazhat, mint a feladó nevét, czimét vagy üzenetét. A magánipar által előállított levelező-lapon a »Magyar királyi posta« felírás és a magyar czimer használata nincs megengedve. Az ilyen levelező-lapokat a postahivatalok szállításra nem fogadják el s ha azok a levélgyűjtő szerények utján vagy más közvetett módon kerülnek feladásra, nem továbbítják és nem kézbesítik, hanem — amennyiben a feladók kipuhatolhatók — visszaadják, ha pedig ismeretlenek, kézbesíthetetlen levelek módjára kezelik és az előirt határidő letelte után megsemmisítik.

Szerkesztői üzenetek.

H. Sch urnak, Ber. Előfizetése május 1-én lejárt, tehát 2 frt 50 krral adós. A második kérdését illetőleg ajánlanók, a »Dohányárusok Közlönyé«-ben egy hirdetést közzé tenni, melynek hatása volna. Ennek ára 2 frt 50 kr. Az ajánlkozóknak készségesen szolgálunk felvilágosítással, ha ezt kívánja. Végül tudatjuk, hogy legközelebb szétküldjük az egylet alakítására vonatkozó meghívokat a nagytőzsdéreknek.

P. F. kisasszonynak Budapesten. Becses levelet nem adhatjuk, mivel — úgy látszik — bosszúság vezérelte. Ilyen vádakat csakis név-aláírással jelenhetnek meg.

A. M. urnak H.-ban. Mai számunk egy cikke azonos azzal a hozzáknak intézett kérdéssel, mely kompetens helyről választ kér. Jő lesz tehát bevárni, hogyan esik ki e válasz.

F. K. urnak Zs.-ben. A nagytőzdsér ép úgy adhat az állampénztárnak ezüst forintot, mint akárki más. Az ezüst forintokat 500 forintonkint zacskókba csomagolva czédulákkal ellátják, melyre az átadó neve van írva. Ha pedig kisebb összegeket kíván átadni, úgy a 50 frtjával papírtekercsbe.

M. P. urnónak Budapesten. Szikszy pénzügytitkár ur a vámpalotában. Értekezhetni csütörtökön 9—12 óráig.

A. F. urnak Budapest. Az On ügye a budai pénzügyigazgatósághoz tartozik. Kérvényét tehát rosszul czimezte.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK GROSS- UND KLEINVERSCHEISSER UNGARNS).

INHALT. Die Verminderung der Trafiken. — Die Zigarretten des allgemeinen Verschleisses. — Die Klassen-Lotterielose. — Vermischtes.

Die Verminderung der Trafiken.

Endlich, nach langem mühseligen Ringen scheint es uns doch gelungen zu sein, die, das Tabakmonopol leitenden Kreise davon zu überzeugen, dass die Verminderung der Verschleisser nicht nur in der Hauptstadt, sondern auch in der Provinz eine dringende Nothwendigkeit ist.

Freilich, wir hören gleichwohl täglich darüber klagen, dass sich die Trafiken in der Hauptstadt vermehren. Diese Klagen sind unberechtigt, zumal die hauptstädtischen Trafiken, deren Anzahl im Jahre 1893 ca. 1100 betrug, jetzt blos 780 zählen, somit 320 Trafiken im Laufe der letzten 5 Jahre eingestellt wurden. Wenn noch immer Umschreibungen von Trafiken, sowie auch neue Lizenzen ertheilt werden, so geschieht dies in den äusserst nothwendigsten Fällen. In den 10 Bezirken der Hauptstadt gibt es immerhin neueröffnete Gassen und durch die Demolirung frei gewordene Plätze, wo die Aufstellung einer neuen Trafik berechtigt erscheint. Was die Umschreibungen von Lizenzen betrifft, so dürfte, streng genommen, davon eigentlich keine Rede sein, da die Umschreibung einer Lizenz nicht statthaft ist. Immerhin ereignen sich jedoch leider noch immer solche Fälle, wo arme Leute durch die Gewissenlosigkeit der Agenten oder durch Inserate angelockt, in ein Netz gerathen, aus welchem sie nur die humane Anschauung des betreffenden Beamten retten kann. Trotzdem wir seit Jahren vor den Ankauf von Trafiken genügend warnen, trotzdem wir jedem mündlich oder schriftlich Anfragenden abrathen eine Trafik zu kaufen, ereignen sich gleichwohl fast täglich solche Fälle von Käufen, wodurch so mancher arme Familienvater, so manche Witwe um ihre mühselig ersparten paar Groschen gebracht werden. Wir selbst, obgleich wir entschieden wünschen, dass man diesem schädlichen Treiben endlich ein Ende mache, wir selbst können gleichwohl nicht anders, als in besonders berücksichtigungswerthen Fällen die Umschreibung einer solchen Trafik empfehlen, wo der Käufer nachweisbar bona fide vorgegangen. Dagegen würden wir empfehlen, dass man die Verkäufer von Lizenzen nicht so glimpflich behandle, wie dies bisher der Fall ist. Vielleicht liesse sich beim Kontraktabschluss in den Kontrakt eine derartige Bemerkung einfügen, dass der Verkauf der Lizenz und Uebergabe des Lokales zu Trafikzwecken eine strafgerichtliche Verfolgung nach sich ziehe. So schlaue auch die Verkäufer von Trafiklizenzen vorgehen, so müsste immerhin etwas geschaffen werden, dass diese Schlaue unmöglich gemacht wird. Das würde mehr helfen, als alle bisherigen Warnungen geholfen haben.

Die Verminderung der Trafiken in der Hauptstadt, die bis zu dem Stande von 600 geplant ist, wäre aber auch noch in anderer Weise rasch durchzuführen. Mit

der täglich zunehmenden Bevölkerung und der baulichen, sowie territorialen Ausbreitung der Hauptstadt muss nämlich gerechnet werden. Die nothwendige Folge hievon ist, dass in nächster Zeit die Verminderung der Trafiken nur schwer, wenn nicht ganz unmöglich sein wird. Mit Rücksicht darauf, dass die in Rede stehenden 600 Trafiken in Zukunft auch vollständig genügen werden, wäre es an der Zeit jene Reformen in strikter Weise durchzuführen, welche die diesbezügliche Verordnung vom Jahre 1896 enthält.

Gemäss dieser Verordnung soll es in Hauptstrassen und Gassen des IV., V., VI. und VII. Bezirkes keine mit einem anderen Geschäfte verbundene Trafik geben. Doch was sehen wir? Gerade die frequentesten und fashionabelsten Gassen und Strassen der Hauptstadt enthalten Trafiken, die mit Spezereiwaaren-, Hut- und Modeschäften etc. verbunden sind. Diese Geschäftsinhaber, denen es nur darum zu thun ist, dass ihnen das Trafikgeschäft die Miethe bezahle, sie bilden eine Gefahr und eine schwere Konkurrenz für diejenigen Trafikanten, welche sich ausschliesslich mit dem Verkauf der k. u. Tabakprodukte befassen.

Natürlich sehen diese Trafiken auch, ebenso von innen wie nach aussen, alles anderem ähnlich, als einer Tabak-Trafik. Der erzielte Konsum dieser Trafiken ist im Verhältniss zu den Nachbartrafiken ein solch eminentes, dass es unwillkürlich auffällt. Wir sehen zum Beispiel auf der Andrässystrasse, Kerepeserstrasse, Waitzner-Boulevard etc. Trafiken, welche mit Spezerei- oder Papierwaaren verbunden sind und die kaum den sechsten Theil des Konsums erzielen, den die anderen Trafiken vereinnahmen. Daraus ist deutlich ersichtlich, dass diese Trafiken den anderen wesentlich schaden. Und was das Interesse der Tabak-Regie betrifft, so wird dieses ebenfalls hiedurch tangirt, indem die in solchen Trafiken zum Verkauf gelangenden Tabakprodukte einem besseren Publikum, das dort verkehrt, nicht gegeben werden darf, weil weder ein Vorrath vorhanden ist, noch sind die duftenden Spezereiwaaren geeignet, die Zigarren und Tabake zu verbessern. Unseres Erachtens nach hat die kön. ung. Tabak-Regie keinerlei Verpflichtung, einem Spezerei- oder Papierhändler deshalb, weil dessen Geschäft schlecht geht, den Miethzins mitbezahlen zu helfen. Wir erblicken durchaus keinerlei Hinderniss, welches der Einziehung all dieser mit dem Ansehen der Hauptstadt und des Tabakmonopols nicht im Einklange stehender Trafiken unmöglich machen könnte. Im Gegentheil! So wie die alten morschen, zu nichts mehr taugenden Gebäude allmählig in der Hauptstadt verschwinden, so sollten auch jene Trafiken verschwinden, die an eine Zeit gemahnen, wo das Tabakmonopol nicht der Schatten von dem war, was es heute ist.

Aber auch die Kleintrafiken in der

Provinz wären einer gründlichen Dezimirung bedürftig. Wir finden in Städten von 6—8000 Einwohnern, wo 4—5 Trafiken vollständig genügen würden, oft 30 und 40. Ja, es gibt in der Provinz selten einen Spezerei- oder Eisenhändler, der nicht auch gleichzeitig Trafikant ist. Die Konsequenzen, welche sich hieraus zum Nachtheile des Tabakmonopols ergeben, sind unberechenbar. Nachdem dort ein Verschleisser tagsüber kaum 1—2 Gulden vereinnahmt, lässt es sich auch denken, dass dessen Vorräthe kaum fünfmal soviel betragen. Zigarren, Zigarretten und Tabake werden aber in erster Reihe dann gekauft, wenn man sie erhält. Demzufolge kann auch ein Artikel auf Massenabsatz nicht rechnen, nachdem man seine Verbreitung verhindert. Nicht die Anzahl der Trafiken ist es, welche den Konsum unterstützt, nein, es ist die Qualität der Verschleisser und zwar solcher Verschleisser, die etwas verdienen und demgemäss ein besonderes Interesse für den Artikel bekunden.

So erfreulich uns die Verminderung der Trafiken erscheint, so sehr befürchten wir, dass diese Verminderung in nächster Zukunft nicht so rasch von Statten gehen wird, wie es zu wünschen wäre. Und darum würden wir angelegentlichst empfohlen haben, dass dieser höchst wichtigen Angelegenheit eine ganz besondere Würdigung zu Theil werde, dass sie überhaupt als eine Frage aufgefasst werde, die eine dringende und radikale Lösung erheischt.

Die Zigarrette des allgemeinen Verschleisses.

Ei der stets steigenden Zunahme des Zigarrettenkonsums, verlohnt es sich diesem Fabrikationszweige der kön. ung. Tabak-Regie, welcher nunmehr cca 20% des Gesamtkonsums beträgt, eine höhere Aufmerksamkeit zu widmen, zumal sie auf dem besten Wege ist, die Zigarre allmählig zu verdrängen.

Es muss zu denken geben, warum eine Zigarrette, wie es zum Beispiel die „Höly“ ist, beinahe einen solchen Absatz erzielt, als sämtliche Zigarretten zusammengenommen, mit Ausnahme der, für die arme Bevölkerung berechneten $\frac{1}{2}$ Kreuzer Zigarrette. Warum wird gerade die „Höly“-Zigarrette so favorisirt? Ist es ihr geschmeides Aussehen, ihre Inlage, ihre Papierhülse, oder ist es gar ihr Name, der sie so beliebt macht? Man wird es zugeben, dass diese Erscheinung etwas räthselhaft ist. Denn wenn es ihr geschmeides Aussehen sein soll, welches ihr Beliebtheit verschafft, so verweisen wir darauf, dass sie bereits in dieser Form existirte, als die Herzegovina die Favoritin war. Und was ihren Namen betrifft, so hat es bereits vor 25 Jahren „Höly“-Zigarretten gegeben, welche im ganzen Jahre kaum so viel Absatz erzielten, als die „Höly“ jetzt an einem einzigen Tage erzielt. Wo liegt also das Geheimniss ihres Erfolges? Wir können nicht anders, als zu dem Schlusse zu gelangen,

dass der zur „Hölyg“ verwendete Tabak, sowie die Hülse, diejenigen Vorzüge sind, welche der Konsument herausgefunden hat. Man hat eben in diesem Falle einmal wieder das Richtige getroffen. Der Tabak, und gehörte er auch welcher Qualität immer an, passt den Rauchern, ebenso mag auch die Papierhülse einen minder üblen Geruch von sich geben, als dies bei anderen Zigaretten der Fall ist und eben darin liegt ihr Erfolg, das verschafft ihr die Beliebtheit.

Absichtlich haben wir die allerbeliebteste Zigarette und nicht die für Fachkenner als beste geltende Zigarette erwähnt, um eben zu zeigen, dass es unter allen Umständen als nothwendig erscheint, sich der Geschmacksrichtung des Rauchers zu fügen. In dem allgemeinen Verschleissartitel gibt es hingegen noch mehrere Sorten solcher Zigaretten, deren Konsum eine Abnahme aufweist. Die nothwendige Folge wäre nun zu konstatieren, woher diese Abneigung gegen die betreffenden Sorten von Seite der Konsumenten stammt. Die Sultan-Zigarette, welche im Verhältniss zu dem allgemeinen Konsum stetig vorwärts gehen sollte, da sie bis vor Kurzem die einzige 2 Kreuzer Zigarette war, sie erzielt keinen Mehr-, ja in letzter Zeit sogar einen Minderkonsum. Die Herzegovina geht im Konsum kontinuierlich zurück. Die Stambul erringt ebenfalls keine Beliebtheit und stagnirt. Die Zigaretten zu 1 Kreuzer nehmen wohl zu, doch nicht wesentlich. Dasselbe ist auch bei den Zigaretten zu 1/2 Kreuzer der Fall.

Wenn gleichwohl der Konsum der Zigaretten im Allgemeinen zunimmt, so ist es in erster Reihe der erwähnten „Hölyg“ zu danken, ferner sind es mehrere in den letzten Jahren hinzugekommene neue Sorten, ausserdem auch die stark in Verkehr gebrachten ägyptischen Zigaretten, welche vielfach gekauft werden. Uns dünkt es aber, dass die Zigarette des allgemeinen Verschleisses ein Konsumartikel ersten Ranges werden muss, weshalb wir die Anfertigung neuer Sorten, in solchen Qualitäten, wie es die „Hölyg“ ist, nur in verschiedenen Stärkegraden empfehlen würden.

Ueberhaupt belehrt uns die Praxis, dass für den Konsum nichts gefährlicher ist, als das Stehenbleiben auf einem konservativen Standpunkte. Doppelt und zehnfach gefährlich ist es aber bei der Fabrikation, beziehungsweise dem Handel mit Zigaretten. Man kann es durchaus nicht wissen, ob nicht eine morgen neu eingeführte Zigarette, die den Konsumenten befriedigt, einen colossalen Umsatz zur Folge hat, wie man es auch nicht wissen kann, ob eine solche Sorte Fiasko macht. Für den Privaten bedeutet ein solches Experiment einen schädigenden Misserfolg, für eine Tabak-Regie nicht. Die Tabak-Regie vermag, da die Herstellung von Zigaretten keine solche Schwierigkeiten verursacht wie die Zigarren, sich Experimente gestatten, wie viel sie will, zumal das Angefertigte unter allen Umständen Absatz finden muss. Der vorwärtsdrängende Zigarettenkonsum, der sich in allen erdenklichen Gestalten kundgibt und Bahn bricht, er zwingt aber auch zugleich die Fabrikation Neues zu schaffen und Altes, Unbrauchbares zu beseitigen. In den allgemeinen Verschleiss gehören nicht 10, sondern 30 Sorten Zigaretten zu den verschiedensten Preisen, den verschiedensten Stärken und Formen. Wir begreifen es überhaupt nicht, warum das Tabak-Gefälle ein solch grosses Gewicht legt auf den Verschleiss der ausländischen Produkte, so zwar, dass kaum ein Jahr vergeht, in welchem nicht einige neue Fabrikate hier eingeführt werden. Warum wird das Schwergewicht nicht auf unser eigenes Fabrikat

gelegt, wir glauben doch annehmen zu können, dass man auch hier Zigaretten aus den gleichen Tabaken erzeugen kann, wie diejenigen sind, welche die ausländische Waare enthält. Bei dem eminent volkswirtschaftlichen Interesse, welches darin gipfelt, der Bevölkerung Ungarns Brot und Arbeit zu geben, erscheint es zumindest gar nicht staatsökonomisch, die Konsumenten fortwährend an fremdes Fabrikat zu gewöhnen. Geht dies in dieser Weise so fort, dann dürfte die Zeit kommen, wo jeder Bauer ägyptische Zigarren rauchen wird. Dass auch hieran verdient wird, dass die Tabak-Regie auch dabei ihre Rechnung findet, ändert gar nichts an der Sache.

Unsere Ansicht geht dahin, dass der Zigarette fürs Erste eine ganz besondere Aufmerksamkeit zugewendet werde, fürs Zweite, dass die Zigarette zumeist für den allgemeinen Verschleiss bestimmt werde, schliesslich, dass der Ankauf fremder Produkte auf jenes Minimum herabgedrückt werde, welches als dringend nothwendig vorhanden sein muss. Wenn es dormalen in Ungarn eine Menge Agenten und Reisende gibt, welche ausländische Zigaretten verkaufen, so hat diesen Kultus mit dem ausländischen Fabrikate nur die kön. ung. Tabak-Regie selber gefördert, sie, die fortwährend bestrebt ist, den ausländischen Fabrikanten die Thore zu öffnen, aus welchen dieselben Ruhm für ihr Fabrikat und Geld für ihre mitunter sehr fragwürdigen Produkte heraustragen. Die kön. ung. Tabak-Regie soll nach Möglichkeit unseren eigenen Erzeugnissen Absatzquellen verschaffen und nicht denjenigen Produkten, an welchen bloss im Wege des Handels verdient wird. Das Studium der Zigarette in Bezug ihrer Fabrikation und ihres Vertriebes ist nicht so einfach, als dass man durch Ankauf fremder Produkte einen Erfolg herbeiführen könnte, wie es derjenige ist, den die Zigarette erringen muss.

Die Klassenlotterie-Loose.

Bekanntlich wurde, im Einvernehmen mit dem kön. ung. Finanzministerium, seinerzeit von Seite der Direktion der kön. ung. Klassenlotterie jenen Verschleissern ein sogenannter Hauptverschleiss erteilt, welche sich zur Abnahme von zumindest 200 Stück ganze Loose per Ziehung verpflichteten. Dieses Beneficium wurde den Betreffenden für die Gesamtdauer der Lotterie, somit für 20 Jahre erteilt.

Nun ereignete es sich kürzlich, dass ein solcher Hauptverschleisser der Trafik verlustig wurde, ein Umstand, der natürlich mit dem Loosgeschäfte gar nichts gemein hat. In Folge dessen beorderte die Direktion der Klassenlotterie den Betreffenden zu sich und erklärte ihm, dass er seines Hauptlotteriegeschäftes ebenfalls verlustig werden müsse, nachdem dasselbe nunmehr nicht mit einer Trafik zusammenhängt. Wir wissen nicht, ob sich der betreffende Hauptkollektant diesen sonderbaren Uebergriff von Seite der Direktion gefallen liess und sind wir daher auch nicht in der Lage darüber berichten zu können. Da jedoch diese Frage für unseren Leserkreis eine höchst bedeutsame ist, da es nicht angeht, dass ein Verschleisser, welcher sich mit unseligen Opfern an Geld, Zeit und Mühe ein geschäftliches Terrain erobert, einer solchen Willkür ausgesetzt werden kann und darf, richten wir an das kön. ung. Finanzministerium ganz ergebenst die Frage, ob es auf die Ertheilung oder Entziehung der Loosverschleisslizenzen Einfluss nimmt, ferner ob die Entziehung der Trafik auch die Entziehung des Loosverschleisses im Gefolge hat? Wir rechnen umso mehr auf eine Beantwortung dieser, sämtliche Loosverschleisser des Landes

interessirenden Frage, als die in Rede stehende Angelegenheit geeignet ist, die grösste Besorgnis und Beunruhigung unter den Verschleissern hervorzurufen.

Vermischtes.

Der Zigarren-Automat scheint seinen Weg allmählig durch ganz Europa zu machen und erringt dessen präzises, tadelloses Funktionieren den allseitigen Beifall. Jüngster Tage hat auch die kön. rumänische Regierung den Beschluss gefasst, denselben einzuführen und erhielt das Konsortium für Zigarrenautomaten in Wien die hierauf bezügliche Verständigung.

Personalien. Finanzdirektor kön. Rath *Paul Gassner* tritt seinen Urlaub Ende August an und wird ihn dessen Stellvertreter, kön. Rath *Hilberth*, während dieser Zeit vertreten. — Finanzsekretär *Szikszyay*, der Referent in sämtlichen Trafikangelegenheiten, ist von seiner Urlaubsreise bereits zurückgekehrt.

Zur Orientierung beim Ausfassen der neu eingeführten Tabaksorten. In den allgemeinen Verschleisse, somit also in den k. u. Tabaktrafiken, werden die folgenden Tabaksorten eingeführt, welche in den Grosstrafiken ausfassen werden können:

1. Kivaló finom magyar szivarka-dohány, à 100 Gramm, welcher für 92 Heller verkauft werden wird.

2. Legfínomabb magyar szivarka (rövid és hosszú) pipadohány à 100 Gramm, welcher in Schachteln gepackt à 70 Heller verkauft wird.

Briefkasten der Redaktion.

Herrn H. Sch. Ber. Ihr Abonnement ist bereits am 1. Mai abgelaufen und schulden Sie daher 2.50 kr. Ihre zweite Frage betreffend würden wir Ihnen rathen, ein kleines Inserat im „Doh. Közl.“ einschalten zu lassen, welches den gewünschten Erfolg herbeiführen könnte. Ein solches Inserat kostet bei einmaligem Erscheinen 2.50 kr. Die Auskünfte an etwaige Offerenten ertheilen wir, im Falle Sie dies wünschen.

Schliesslich theilen wir Ihnen mit, dass wir in allernächster Zeit die Einladungen an die Grosstrafikanten wegen der Vereinsgründung versenden werden.

Fräul. P. F. in Budapest. Ihr geschätztes Schreiben können wir nicht veröffentlichen, weil Sie von Gehässigkeit geleitet zu sein scheinen. Solche Anklagen thut man nur unter Nennung des Namens.

Herrn A. M. in H. Gerade die heutige Nummer enthält einen solchen Artikel, welcher über Ihre, an uns gerichtete Frage von der kompetenten Stelle Antwort erbittet. Sie werden daher gut thun, abzuwarten, wie diese Antwort ausfällt.

Herrn F. K. in Zs. Der Grosstrafikant kann ebenso gut Silbergulden an die Staatskassa abführen, wie jeder Andere. Man verpackt die Silbergulden in Säckchen à fl. 500 und versieht dieselben mit Spitzzetteln, worauf der Name des Uebergebers geschrieben wird. Wenn Sie übrigens geringe Beträge abliefern, so können Sie dies à fl. 50 in Rollen.

Frau M. P. in Budapest. Herr Finanzsekretär *Szikszyay* im Zollamtspalais. Zu sprechen Donnerstag von 9—12 Uhr.

Herrn A. T. in Budapest Ihre Angelegenheit gehört zur Oftern Finanz-Direktion. Sie haben daher Ihr Gesuch an die falsche Adresse gerichtet.

Herrn J. H. in D. Der Grosstrafikant ist nicht verpflichtet Zigarren zurückzunehmen.

Hilfsredakteur: **Ferdinand Heitai.**